

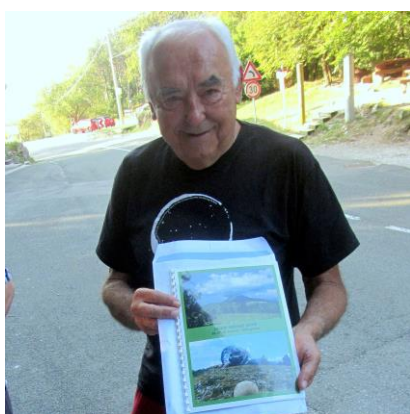

**LANDRANJE PO ISTRI
OBILJEŽAVAMO 100. GODIŠNJICU HPD „JAPETIĆ“
VESELA DRUŽINA PLANINARA**

Dragi naši, evo i po treći puta landrali smo po Istri, obilazeći planinarsku obilaznicu – „Vidici srednje Učke“. Naš obilazak započeli smo našim dolascima na planinarski dom na Poklonu, iz Samobora (Ružica, Zvonko, Jurica i Vlatko), Šila (Mirjana i Marijan) i Medulina (Jasna i Tona), oko 8 sati. Nedostaju nam samo naše drage planinarke Branka i Senka, koje se oporavljaju od zdravstvenih poteškoća. Za utjehu i sjećanje na ta događanja poklonit ćemo svakoj dnevnik obilaznice uz mnoštvo fotki i filmića.

Za ovu planinarsku ophodnju izdali smo i itinerer, koji zbog brzine ima i „lapsus calami“ i to u samom naslovu; pogrešno „VIDICI SREDNJE ISTRE“, - ispravno „VIDICI SREDNJE UČKE“. Sadržaj itinerera približit će nam područja planinarskih obilazaka i događaja, koji će se odvijati za vrijeme našeg boravka u Istri. Svjedočenja o boravku u Istri, koja su navedena u ovom pregledu, dovoljno govore o ushiti naših članova viđenim, posebno instalacijom „Izvaljeno jaje u gnijezdu“ – planinarskim skloništem i promatračnicom za ptice. Naš Vladek potrudio se ponuditi i novu priču – legendu (Vladek i Zmajko), kako je on to doživio u svojim snovima uz pomoć moderne tehnologije AI.

Kako sam ja, Tona, kao autor ovog pohoda već višekratno planinario navedenim područjem srednje Učke, odlučio sam da se ovaj puta poslužim vodičem i dnevnikom planinarske obilaznice „Vidici srednje Učke“. Lijepo je da uz naša sjećanja nakon planinarenja, ostane nešto i u zabilježenom obliku, kao trag našeg boravka na tom području. Iskoristio sam činjenicu da je naš planinar i prijatelj Vlado Rojnić iz Pule, suautor trase planinarske obilaznice „Vidici srednje Učke“, te sam predložio ekipi da je obiđemo u cijelosti.

Glavni cilj našeg landranja po vidicima srednje Učke bio je posjet konstrukciji „Izvaljeno jaje u gnijezdu“ što je inovativni projekt planinarskog skloništa i promatračnica za ptice, Kremenjak na Učki, autora Ivana Juretića, arhitekta, paraglajdera zaljubljenika u prirodu i planinarenje. Zaslužan je i za obnovu i izgradnju planinarskih skloništa Šugarska duliba, Ždrilo i Rossijeva koliba na Velebitu te Miroslav Hirtz na Bijelim stijenama.

Od Poklona, vozimo se uz zapadnu stranu glavnog masiva Učke do pred zaseok Mala Učka. Zastajemo, promatramo predivan okoliš po obroncima samog brda, a u daljini panoramu zapadne Istre.

Na obnovljenoj pastirskoj kućici na Podmaju smo!

O Podmaju i pastirskim kućicama i štalicama za ovce, o putevima „kontrabanda“ na srednjoj Učki i „Gnijezdu“ na Kremenjaku, čitamo iz priloženih dnevnika i ploče na objektu.

Nakon posjeta jedinoj obnovljenoj pastirskoj kućici u Podmaju, nekadašnjem ljetnom pastirskom zaselku, krenuli smo dalje obilaznicom. Slijedili su usponi mirisnim gorskim livadama na vrh Balin i dalje prema Brgudu. Otvorili su se vidici do Kvarnera, Rijeke i goranskih vrhova. A nad svime je stražario najviši vrh Učke Vojak.

Balin 887 mnv

Brgud 907 mnv

*uspostavljen „bazni logor“
za jednodnevni obilazak vidika
srednje Učke*

Pod Brgudom, pored imanja
“Raj”, gospodski smo
doručkovali zahvaljujući
dostavljenoj kamp opremi i
bogatoj domaćoj gastro
ponudi iz naših ruksaka.

Na Brgudu je kip Majke Božje te smo uz njega nastavili travnatim grebenom, pogledom uperenim u smjeru gdje smo očekivali planinarsko sklonište Kremenjak – naš cilj. No, kao i svako dobro smješteno ptičje gnijezdo vješto je izbjegavalo našim pogledima stapajući se s okolinom. Morali smo dobro promatrati da ga uočimo.

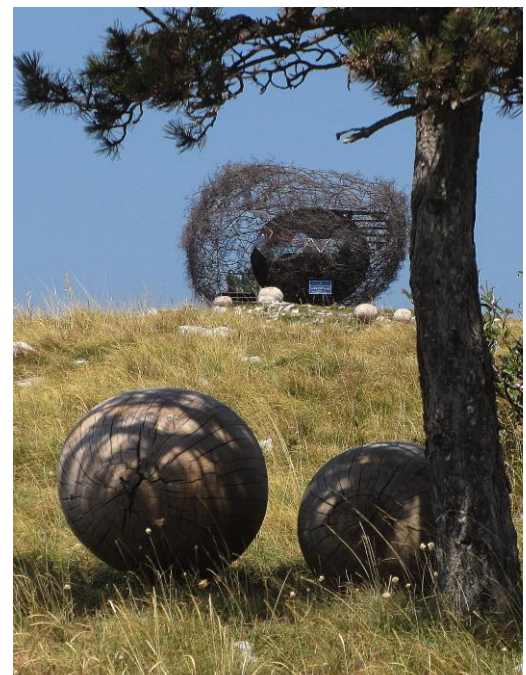

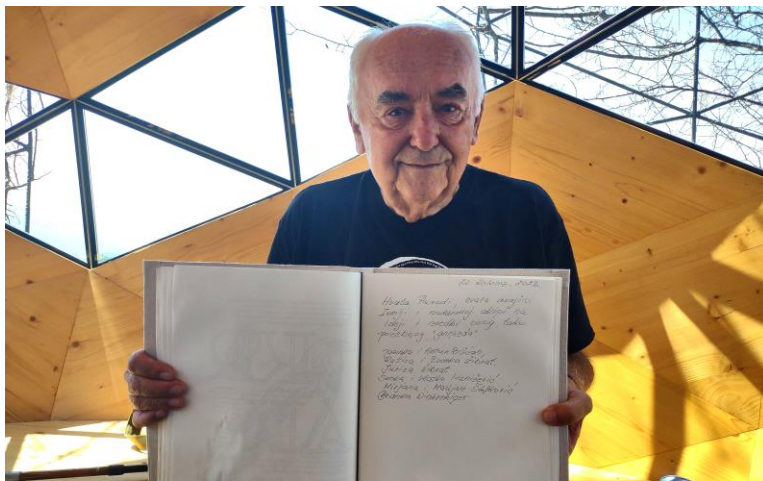
Kad smo se približili visu na kojem je smješteno, ponosno je izronilo između grana u kojima se skrivalo i potaklo nas da ubrzamo zadnji uspon. Penjući se prema „Gnijezdu“, ono se postepeno otkrivalo i sve pohvale koje smo čuli o njemu i njegovom smještaju potvrdile su se i obistinile. I premašile moja najsmjelija očekivanja, kaže Vlatko.

Stajali smo pred objektom složenim poput puzzlea, minuciozno od oko 320 drvenih trokuta. Trokuti su spojeni u ovoidnu formu, koju je riječki arhitekt Ivan Juretić smjestio unutar elegantne čelične mreže prekrivene suhom trninom, granama gustog bodljikavog grma koji raste u zapuštenim dolcima. Ova vanjska opna sazdana od suhih grana formom i materijalom podsjeća na gnijezdo unutar kojega je manja kompaktna jajolika forma koja pak parafrazira izvaljeno jaje. Jaje netom raspuknuto, u trenutku kada ptica izlazi van na način da je ta pukotina, zapravo otvor naokolo cijelog objekta. To osigurava fascinantno pogled na sve strane. Između vanjske opne i samoga objekta smješteno je stubište kojim se pristupa terasi, odnosno krovu na četiri i pol metara visine, a koji podcrtava funkciju promatračnice s pogledom na Učku, Kvarnerski zaljev, otoke Cres i Lošinj, te istarski poluotok.

Lokacija novog planinarskog skloništa smještena je na ruti preleta brojnih migrantskih vrsta ptica. Autoru je to poslužilo kao inspiracija za dvostruku funkciju ovog planinskog objekta - uz primarnu svrhu planinarskog skloništa, ono će se koristiti i kao promatračnica za ptice, kao što to u idejnom projektu predstavlja sam autor.

Pregledavali smo gnijezdo poput znatizeljnih ptica, kružili oko njega, ulazili, izlazili, uočavali detalje, razbacana drvena jaja oko gnijezda, pokazivali ih jedni drugima. No vrućina je pritiskala, ugodan vjetročić zamjenjivalo je neugodno jugo. Valjalo je još otići do samog vrha Kremenjaka i vratiti se do Brguda. Kao i svi tići morali smo napustiti gnijezdo.

Dio ekipe odlazi do Kremenjaka, a dio gušta uz prekrasne poglede na okolicu. Završno slikanje posvećeno je naravno, stogodišnjici HPD Japetić. Sunce je povratak do Brguda subjektivno podružilo, iako smo ga othodali kako je bilo i očekivano. I dobrano smo ožednjeli.

Usljedio je bijeg od vrućine, autima preko Svete Jelene, Brseća, Plomina, Labina, Raše, Barbana i Marčane do mjesta koje nudi najbolju okrepju, u pizzeriji Ti-Voli koju naše društvanice sve više voli.

*dogaćanja s obilaska opisao:
Vladimir Vlatko Ivanišević*

naša baza
Medulin Centar 52.

ekipa u sastavu:
Antun Tona Bišćan
Jasna Jasna Bišćan
Vladimir Vlatko Ivanišević
Marijan Štefković
Mirjana Štefković
Jurica Žibrat
Ružica Žibrat
Zvonko Žibrat
26. 27. 28. 8. 2023.

“Izvaljeno jaje u gnijezdu”

Vladimir Vlatko Ivanišević

Otvora se “Izvaljeno jaje u gnijezdu”! Vruć naslov za rubriku vjerovali ili ne. Objava i noćna snimka nečega kao zmajevsko jajce i ples čudnih spodoba oko njega i to na Učki. Puno ga je svemrežje. Pa nebum valjda propustil kad se zmaj leže. Brzo, brzo, angažiram umjetnu inteligenciju da zamijeni moju čisto prirodnu (ne)inteligenciju i istraži za mene koja istarska legenda se oživotvoruje.

Odgovor AI-ja:

„Izvaljeno jaje na Kremenjaku, koji se nalazi na Vidicima srednje Učke, ima svoju legendu o nastanku. Prema priči, nekada davno, na vrhu Kožljaka postojao je veliki kamen koji je bio izvor mnogih problema za lokalno stanovništvo. Svaki put kad bi ljudi pokušali premjestiti kamen, on bi se vraćao na isto mjesto.

Jednoga dana, grupa planinara i entuzijasta odlučila je pronaći rješenje za ovaj problem. Nakon mnogo razmišljanja, došli su na ideju da kamen oblikuju u oblik jajeta, vjerujući da bi takva promjena mogla donijeti sreću i ukloniti probleme. Tako su započeli proces oblikovanja kamena, a s vremenom, uz puno truda i zajedničkog rada, kamen je dobio oblik jajeta.

Kada su završili oblikovanje, iznenada su osjetili snažnu vibraciju i vidjeli kako se kamen počeo polako kotrljati niz padinu brda. Kako se kotrljao, kamena ljuska se otvorila i unutra se pojavio predivan pogled na okolni krajolik. Tako je nastao "Izvaljeno jaje" na Kožljaku, koje je postalo popularno odredište za planinare i ljubitelje prirode. Legenda o nastanku Izvaljenog jajeta na Kožljaku simbolizira snagu zajedništva, kreativnosti i promjene. Ovo jedinstveno oblikovano sklonište sada omogućuje posjetiteljima da uživaju u prekrasnom pogledu i osjete blagodat prirode.“

Ovaj odgovor bi priličio modernom (ne)novinarstvu, lokacija upitna i kriva, priča izmišljena i nevjerovatna ali s vedrim pogledom u svjetliju budućnost. Sad bar znam tko im piše članke, šparaju.

Odlučujem ipak neinteligentno prekapati po objavama i provjeravati. To bi bilo kao istraživačko novinarstvo. Nalazim objašnjenje i lokaciju. Riječ je o planinarskom skloništu i promatračnici za ptice nazvanom “Izvaljeno jaje u gnijezdu”. Planinarsko utočište i to u formi jajeta u gnijezdu smješteno je negdje na vjetrometini srednje Učke pod vrhom Kremenjak. No kada se u najavi spomene ime arhitekta Ivana Juretića poznatog po inovativnosti i kreativnosti ništa nije nemoguće. Znači lokacija Park prirode Učka, otvorenje 1. srpnja i gle tjedan dana iza toga je još i najavljeno otvorenje obilaznice u kojoj je jedna od središnjih kontrolnih točaka spomenuto Gnijezdo. I žaruljica se odmah upali. Pa na prošlogodišnjem landranju po Istri dogovarali smo okvirno krajem kolovoza novi pohod u Istru. Možda bi bilo zgodno kad bi....., čekaj malo, Jasna i Tona su u Medulinu u istarskoj ljetnoj bazi. Slijedi moje svemrežno propitkivanje, onako izdaleka. "Čujte jeste li možda bili oko Kremenjaka, na njemu ili u blizini, ja onako načuo.....".

No kao što sam mogao očekivati slijedi odgovor: "Da bili! Pohodili, prohodili i puno puta vodili, pa to nam je k'o dvorište. Već znamo, ti bi do Gnezda i na obilaznicu Vidici srednje Učke, evo knjižice su već u naručivanju, izviđanja stanja na terenu, planirano. Ovogodišnje treće landranje po Istri posvećeno je vidicima srednje Učke; spakiraj ruksak, rezerviraj termin i čekaj uobičajeni startni znak dežurnog vremenoočitača tj. Zvonka. Kako se bližio datum polaska situacija je postajala sve užarenija, doslovno. Očekivane temperature su se opet bližile rekordima, ali sve što visoko leti ubrzo i pada i to često uz fijuk i gromoglasan prasak. A to znači, u planini kao što je Učka, na razmeđi kontinenta i mora, udare vjetra, munje i grmljavinu. Visokim temperaturama znamo doskočiti ranim polaskom, pažljivim planiranjem povratka te dobrom opskrbljenošću tekućinom. Ali travnate i stjenovite padine Učke u blizini vrha

znakovito nazvanog prema slavenskom bogu Perunu nisu baš mjesto gdje se treba inatiti s vremenom. Uz Perunov gromoglasni ispraćaj i naši izviđači Jasna i Tona do(pre)živjeli su žustri povratak iz izviđanja.

Zadnji vikend kolovoza ipak je odlučio biti pravi vruć ljetni vikend te sljedećem tjednu prepustiti pretpremijernu olujnu najavu jeseni. Odluka je, ide se. Zakazano okupljanje na Poklonu, kontinentalnog dijela i morskih dijelova grupe, prošlo je po planu. Jedino od planirane jutarnje kavice koju je Tona velikodušno ubacio u raspored, opet ništa. Dom na Poklonu zatvoren kao i usputna svratišta. Jutarnja putna kavica i ja se stalno mimoilazimo. No tu smo ipak uštedjeli i nešto vremena jer željelo se izbjeći najveće popodnevene vrućine.

S prvog dijela staze pružaju se panoramski vidici na pitomo Čepičko polje, istarske gradiće i unutrašnjost Istre. Nakon posjeta jedinoj obnovljenoj pastirskoj kućici u Podmaju, nekadašnjem ljetom pastirskom zaselku s desetak kamenih štalica, krenuli smo dalje obilaznicom. Slijedili su usponi mirisnim gorskim livadama na vrh Balin i dalje prema Brgudu. Otvorili su se i vidici preko prostrane visoravni Učke do plavetnila Kvarnera, Rijeke i niza goranskih vrhova. A nad svime je stražario najviši vrh Učke Vojak.

Pod Brgudom, pored imanja "Raj", gospodski smo doručkovali zahvaljujući dostavljenoj kamp opremi i bogatoj domaćoj gastro ponudi iz naših ruksaka. Na Brgudu je kip Majke Božje te smo uz njega nastavili travnatim greben s pogledom uperenim u smjeru gdje smo očekivali planinarsko sklonište Kremenjak – naš cilj.

No kao i svako dobro smješteno ptičje gnijezdo vješto je izbjegavalo našim pogledima stapajući se s okolinom. Morali smo dobro promatrati da ga uočimo. Kada smo se približili visu na kojem je smješteno ponosno je izronilo između grana u kojima se skrivalo i potaklo nas da ubrzamo zadnji uspon. Penjući se prema njemu, postepeno se otkrivalo i sve pohvale koje smo čuli o njemu i njegovom smještaju potvrdile su se i obistinile. I premašile moja najsmjelija očekivanja.

Stajali smo pred objektom složenom poput puzzlea, minuciozno od oko 320 drvenih trokuta. Spojeni su i formiraju ovoidnu formu, koju je riječki arhitekt Ivan Juretić smjestio unutar elegantne čelične mreže prekrivene suhom trninom, granama gustog bodljikavog grma koji raste u zapuštenim dolcima. Ova vanjska opna sazdana od suhih grana formom i materijalom podsjeća na gnijezdo unutar kojega je manja kompaktna jajolika forma koja pak parafrazira izvaljeno jaje. Jaje netom raspuknuto, u trenutku kada ptica izlazi van na način da je ta pukotina, zapravo otvor naokolo cijelog objekta. To osigurava fascinantan pogled na sve strane svijeta. Između vanjske opne i samoga objekta smješteno je stubište kojim se pristupa terasi, odnosno krovu na četiri i pol metara visine, a koji podcrtava funkciju promatračnice s pogledom na Učku, Kvarnerski zaljev, otoke Cres i Lošinj, te istarski poluotok.

Lokacija novog planinarskog skloništa smještena je na ruti preleta brojnih migrantskih vrsta ptica, autoru je to poslužilo kao inspiracija za dvostruku funkciju ovog planinskog objekta - uz primarnu svrhu planinarskog skloništa, ono će se koristiti i kao promatračnica za ptice. (poslužio sam se naravno opisom iz idejnog projekta kako ga je predstavi sam autor.)

A kako se rodila ideja:

„Kako sam spomenuo, bavim se paraglajdingom i dok letiš zapravo gledaš i ptice. Htio sam tako napraviti gnijezdo na stijeni, to mi je bila prva asocijacija na ptice, a gnijezdo te navodi na jaje i od tuda je sve nekako krenulo. A kako je taj centralni dio Učke neposjećen, pronašli smo krasnu lokaciju, točnije ovaj travnati greben s pogledom. Znao sam čim sam došao ondje da je to to, pravo mjesto za planinarsko utočište i to u formi jajeta u gnijezdu” najbolje se opet poslužiti riječima arhitekta Ivana Juretića.

Pregledavali smo gnijezdo poput znatiželjnih ptića, kružili oko njega ulazili, izlazili, uočavali detalje, razbacana drvena jaja oko gnijezda, pokazivali ih jedni drugima. No vrućina je pritiskala, ugodan vjetroć zamjenjivalo je neugodno jugo, valjalo je još otići do samog vrha Kremenjaka i vratiti se do Brguda.

Kao i svi tići morali smo napustiti gnijezdo.

Završno slikanje posvećeno je naravno stogodišnjici HPD Japetić. Sunce je povratak do Brguda subjektivno produžilo, iako smo ga othodali kako je bilo i očekivano. I dobrano smo ožednjeli. Bijeg od vrućine završio je naravno na mjestu koje nudi najbolju okrepju, u pizzeriji TiVoli koju naše društvanice sve više voli.

A zatim su slijedila dva dana o kojima bi se moglo isto dosta pisati. Nedjelja, dan turizma (utvrda Svetica) kupanja i odmora, izvrsnog roštilja predvečer.

Ponedjeljak, odlazak do danas ruševnog, ali i dobrim dijelom sačuvanog kaštela Kožljak smještenog na padinama planinskog grebena koji od vrha Učke lagano vijuga prema Sisolu i dalje prema Plominu. Samom kaštelu prilazi se stubištem isklesanim u živoj stijeni. Na vrhu je rezidencijalni dio opasan zidinama s dvije polukružne kule, a podno kaštela je romanička crkva sv. Hadrijana. Podignut je na mjestu nekadašnje prapovijesne gradine. Ja sam odmah ustvrdio da su te stare blokove u temelje stavljali divovi, kakve prirodne formacije stijena, ma dajte, pa u Istri smo. Zatim odličan multimedijalni muzej Vlaški puti, muzej Istroromanskog jezika i naroda koji se doselio u Istru i čuvao svoje tradicije u Šušnjevići. Voditeljica muzeja srdačna, vrlo temeljita i stručna. I uputila nas je u siranu Fajman u obližnjem Letaju. Obitelj Fajman bavi se uzgojem mliječnih krava i preradnom mlijeka već dugi niz godina. Svi proizvodi su od nepasteriziranog mlijeka dobivenog isključivo s njihove farme. Lijepo smo dočekani, isprobali smo specijalitete, sir škripavac i skutu, sir s tartufima. Domaća malvazija bila je melem za nepce. No morali smo požuriti, obalom Istre tutnjale su oluje i primicale se unutrašnjosti. Učka je navlačila kapu. Odlučeno je, mi kontinentalci idemo tunelom, pravac Samobor, prije kiše. Povratak Učkom i ostalo, planirano za popodne, ostavljamo za sljedeće landranje.

Jasni i Toni hvala na gostoprimstvu, roštilju i iznad svega na lijepo osmišljenom landranju srednjom Učkom. Landranje koje je uključilo planinarsku obilaznicu Vidici srednje Učke i posjet novom nesvakidašnjem planinarskom utočištu "Izvaljeno jaje u gnijezdu". Svima nama (jape)tičkima želim još puno posjeta ovom kraju i markantnom tičjem gnijezdu.

Vladimir Vlatko Ivanišević

prilog 2.

Priča za laku noć,

Ovo je jedna moguća priča o skloništu „Izvaljeno jaje u gnijezdu na Učki“ i zmajevima iz legendi o Istri.

Deklaracija: Ne sadrži gluten, mogući tragovi orašastih plodova.

Upozorenja : Pojavljuju se zmajevi, samo za one jačih živaca, nuspojave: ustrašenost, odričemo se odgovornosti za moguću nesanicu kao posljedicu iste. U slučaju ove nuspojave: popiti čašu crnog vina, ako treba ponavljati dok se ne zaspi, ne sanjati zmajevu. Ne dovoditi zmajevu kući i navoditi ih na paljenje objekata.

Ista je djelo umjetne inteligencije na zahtjev moje neinteligencije. Višestruko je korisna, ekološki osviještena. Lijep pozdrav i mirno spavajte!

Bio jednom jedan planinar po imenu Vladek, koji je volio istraživati prirodne ljepote Hrvatske. Čuo je za novo planinarsko sklonište i promatračnicu za ptice na Učki, koje je izgledalo kao veliko jaje u gnijezdu. Odlučio je da će ga posjetiti i provesti noć u njemu.

Vladek je krenuo prema Učki automobilom, ali je usput naišao na neobičan prizor. Na cesti je vidio veliku zmiju s krilima, koja je ležala preko puta i blokirala promet. Vladek je stao i izašao iz auta da vidi o čemu se radi. Približio se zmiji i shvatio da je to zapravo zmaj, mitološko biće koje se spominje u legendama o Istri.

Vladek je bio znatiželjan i oduševljen što je vidio zmaja. Pitao ga je tko je i što radi na cesti.

Ja sam Zmajko, sin Zmaja Goriniča i Zmajeve Mirne - odgovorio je zmaj. - Došao sam u posjet svojim rođacima koji žive na Učki.

A zašto ležiš na cesti? - upitao je Vladek.

Zato što sam umoran od letenja - rekao je zmaj. - A i volim osjećaj asfalta pod mojim krljuštima.

Ali tako si blokirao promet - rekao je Vladek. - Ljudi ne mogu proći.

Pa neka čekaju - rekao je zmaj. - Ja sam važniji od njih. Ja sam zmaj, a oni su samo ljudi.

To nije lijepo od tebe - rekao je Vladek. - Trebao bi biti ljubazniji prema ljudima. Oni su tvoji susjedi i gosti.

Ma daj, ne seri! - rekao je zmaj. - Ti si jedini koji mi se obratio. Ostali su samo trubili i vikali na mene. Nisu me ni pozdravili ni pitali kako sam. A, možda bi te pozdravili i pitali kako si da nisi ležao na cesti - rekao je Vladek. Možda bih ja ustao s ceste da su me pozdravili i pitali kako sam - rekao je zmaj.

Vladek i zmaj su se tako prepucavali dok nisu došli do zaključka da su obojica malo u krivu i malo u pravu. Odlučili su da će se pomiriti i nastaviti razgovor na ljepšem mjestu. Vladek je zamolio zmaja da ga poveže do skloništa Izvaljenog jaja na Učki, a zmaj je pristao. Zmajko je podigao Vladeka u zrak i odletio s njim prema vrhu Kremenjak, gdje se nalazilo sklonište.

Vladek je uživao u pogledu na more i okolice, a zmaj mu je pričao o svojoj obitelji i prijateljima koji žive na Učki. Rekao mu je da su oni dobri zmajevi koji pomažu ljudima i životinjama, a ne kao oni zli zmajevi koji haraju po drugim krajevima.

Kad su stigli do skloništa, Vladek i Zmajko su bili oduševljeni njegovim dizajnom. Izgledalo im je kao da su došli u veliko gnijezdo s jajetom unutra. Sklonište je bilo napravljeno od prirodnih materijala i imalo je solarnu energiju. Bilo je dovoljno veliko za četiri do šest ljudi, a imalo je i terasu na krovu, s koje se pružao prekrasan pogled na more i okolice.

Odlučili su ući unutra i pogledati kako je uređeno. Međutim, kada su otvorili vrata, dočekalo ih je neugodno iznenađenje. Unutra je već bilo nekoliko planinara koji su se smjestili u skloništu. Bili su vrlo glasni i neuredni. Na podu su bili razbacani njihovi ruksaci, vreće za spavanje, hrana i piće. Na zidovima su pisali svoja imena i poruke flomasterima. Na prozorima su stavljali naljepnice i plakate. Na terasi su roštiljali meso i puštali glazbu na punu glasnoću. Nisu ni primijetili da su ušli Vladek i zmaj. Vladek i Zmajko su bili šokirani i ljuti. Rekli su planinarima da su to sklonište i promatračnicu za ptice napravili arhitekt Ivan Juretić i njegovi prijatelji iz udruge "Zmajevi Istre", koji su željeli stvoriti jedinstveno mjesto za odmor i uživanje u prirodi. Rekli su im da su oni gosti u tom skloništu i da moraju poštovati njegova pravila i čuvati ga čistim i urednim. Rekli su im da je to sklonište javno dobro i da treba biti dostupno svima koji ga žele koristiti.

Planinari su ih pogledali s podsmijehom i preziranjem. Rekli su im da su oni prvi došli u sklonište i da imaju pravo raditi što hoće. Rekli su im da je sklonište njihovo i da ako im se ne sviđa, mogu otići. Bili su vrlo bezobrazni i agresivni. Vladek i Zmajko nisu znali što da rade. Nisu htjeli svađati se s njima, ali nisu htjeli ni otići. Sklonište je bilo njihov san i radost, a oni su ga tako uništavali. Tada se Zmajko sjetio da je zmaj. Možda bi mogao iskoristiti tu činjenicu da ih malo uplaši i potjera. Zmajko je zarežao i zapuhnuo

vatru iz svojih nozdrva. Vatra je zahvatila roštilj na terasi i zapalila meso koje je bilo na njemu. Planinari su se prestrašili i pogledali zmaja. Što je to? - viknuo je jedan od njih. - To je pravi zmaj! Da, ja sam zmaj! - rekao je Zmajko. - Ja sam Zmajko, sin Zmaja Goriniča i Zmajeve Mirne! Ja sam zaštitnik ove planine i ovog skloništa! A vi ste nepristojni gosti koji ste došli ovdje da pravite nered i uništavate moje gnijezdo! Tvoje gnijezdo? - upitao je drugi planinar. - Ovo nije tvoje gnijezdo! Ovo je sklonište za ljude! Ne, ovo je moje gnijezdo! - rekao je Zmajko. - Ovo je jaje koje sam položio prije sto godina i koje čekam da se izlegne! A vi ste ga oskrvnuli svojim smećem i bukom! Ma daj, ne seri! - rekao je treći planinar. - To nije jaje, to je sklonište! Nema veze s tobom ni s tvojim jajima! Ne, ne, ne! - vikao je Zmajko. - Vi ste ti koji serete! Vi ste ti koji nemate veze s ovim mjestom ni s ovom planinom! Vi ste ti koji biste trebali otići odavde!

Tada je Zmajko zapuhnuo još jače vatru i zapalio krov skloništa. Planinari su zavrištali od straha i panike. Brzo, bježite! - povikao im je Vladek. - Bježite dok još možete! Spasite sebe i svoje stvari! Planinari su uzeli svoje stvari i pobjegli iz skloništa. Trčali su niz planinu što su brže mogli, a za njima je letio zmaj. Pustite nas na miru! - vikali su. - Mi nismo krivi ni za što! Jeste, jeste! - vikao im je Zmajko. - Vi ste krivi za sve! Vi ste ti koji ste uništili moje gnijezdo i moje jaje!

Vladek je ostao u skloništu i gledao ih kako bježe. Smijao se u sebi. Znao je da to nije pravo jaje, nego sklonište koje je napravio arhitekt Ivan Juretić i njegovi prijatelji iz udruge "Zmajeve Istre". Dogovorili su se da naprave ovu šalu planinarima koji bi došli u sklonište i pravili nered.

Ivan Juretić je bio prijatelj sa Zmajkom i ostalim zmajevima koji su živjeli na Učki. Pomagao im je da se sakriju od ljudi i da sačuvaju svoju tajnu. Također im je pomagao da naprave svoja gnijezda i jaja u špiljama i pećinama. Zmajeve su mu bili zahvalni i smatrali su ga svojim rođakom.

Ivan Juretić je sletio na terasu i ugasio vatru koju je zapalio Zmajko. Bravo, bravo! - rekao mu je Vladek. Odlično si ih prestrašio! Mislio sam da će se usrati od straha! Hvala, hvala! - rekao mu je Zmajko. - Bilo je zabavno! Ali sad moramo počistiti ovo sklonište i vratiti ga u prvobitno stanje. Da, da, naravno! - rekao je Ivan Juretić. - Ne želimo da netko pomisli da smo mi napravili ovaj nered. Počeli su skupljati smeće i brisati grafito koje su planinari ostavili na zidovima. Ubrzo su uredili sklonište i vratili ga u onakvo stanje kakvo su ga zatekli.

Eto, gotovo! - rekao je Vladek zadovoljno. Da, sad izgleda puno bolje! - rekao je Zmajko. A sad idemo uživati u pogledu i promatrati ptice! - rekao je Ivan Juretić. Da, idemo! - rekao je Zmajko.

Otišli su na terasu i sjeli na stolice koje su bile tamo. Uzeli su svoje dalekozore i počeli promatrati nebo. Primijetili su nekoliko lijepih ptica koje su kružile nad skloništem. Izgledale su kao orlovi ili sokolovi. Hej, pogledaj ovo! - uzviknuo je Vladek. Ima puno ptica grabljivica ovdje! Da, to su naši prijatelji! - rekao je Zmajko. To su zapravo zmajeve koji se pretvaraju u ptice da bi se sakrili od ljudi! Stvarno? - upitao je Ivan Juretić. Kako to rade? To je naša tajna! - rekao je Zmajko. Ne možemo ti reći, jer bi to moglo ugroziti našu sigurnost! Razumijem! - rekao je Ivan Juretić. Neću vas odati ni pitati više!

Hvala ti! - rekao je Zmajko. Ti si pravi prijatelj i rođak! Vladek i Zmajko su se zagrlili i nastavili promatrati ptice. Bili su sretni što su zajedno i što su sačuvali svoje sklonište i svoju tajnu.

Napomena!

Da budem korektan kada navodim tko je ovo "skupusao". Ideja što uključiti je moja, zmajeve, Istra, Učka, legende, planinarsko sklonište itd.(prompt, upit u konverzaciji) Tekst i priča UI generativni alat (AI Chatbots, "generativni AI ChatGPT ") GPT-4 ("Large language model" author of the model is OpenAI.) dostupan putem Microsoft Bing aplikacije. Pa iz toga slijedi: Na zahtjev i prema ulaznim naptcima Vladimira Vlatka Ivaniševića prenesenim putem Microsoft Bing aplikacije tekst ispisao GPT-4 (OpenAI).

Vladimir Vlatko Ivanišević

. . . priča koja govori o letaču . . .

Jasenka Jasna Bišćan

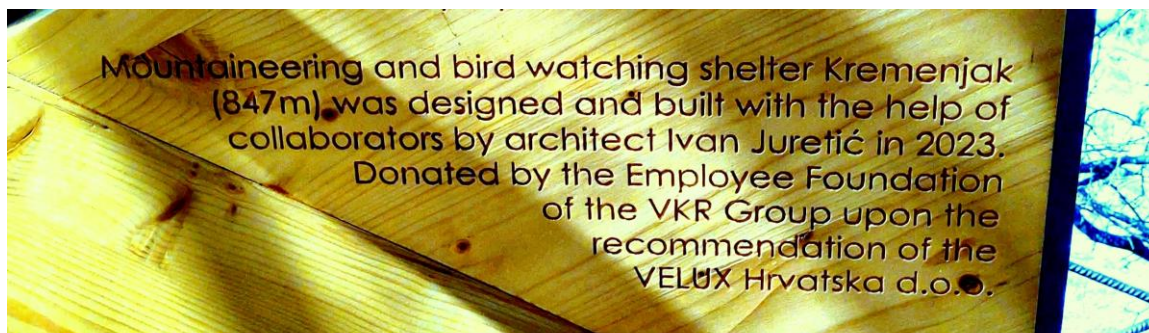
Uz veliko poštovanje prema svemu što smo na običnim stazama i vrhovima vidjeli, uz divljenje pogledima koji se svakog trena mijenjaju, uz uživanje u mirisima kadulje, timijana, ciklama posloženih poput aranžmana između kamena, trave i zemlje, uz sve to, žarišna točka našeg obilaska Vrhova srednje Učke bilo je „Gnijezdo“ na proplanku Kremenjaka.

O toj romantičnoj, duhovitoj i znalački izvedenoj konstrukciji planinarskog skloništa i promatračnice za ptice, stvaraju se već priče, nalik na legende i bit će takvih priča još. I neka.

No, jedna priča koja govori o letaču koji se na svom letu susreće s pticama, promatra ih i razumije, letaču koji odozgo, iz zraka, prepoznaje mjesta na obroncima Učke, gdje bi i sam rado sletio kad bi bio ptica. E, taj letač biti će dio legende o „Izvaljenom jajetu u gnijezdu“, na Kremenjaku.

Evo što je rekao Ivan Juretić, arhitekt i idejni začetnik ovog projekta:

„..... bavim se paraglajdingom i dok letiš zapravo gledaš i ptice. Htio sam tako napraviti gnijezdo na stijeni, to mi je bila prva asocijacija na ptice, a gnijezdo te navodi na jaje i od tuda je sve nekako krenulo. A kako je taj centralni dio Učke neposjećen, pronašli smo krasnu lokaciju, točnije, ovaj travnati greben, s pogledom. Znao sam čim sam došao ondje da je to to, pravo mjesto za planinarsko utočište i to u formi jajeta u gnijezdu“.

Štorija o roštiljanju

Zvonko
Žibrat

Nedjelja je. Dan za odmor. Jučer smo otpelali 300 kilometrov i 100 put majne odlandrali tak da danas šećemo po bivšoj austrougarskoj vojarni Monte Madoni i namaćemo se na legendarnoj Stoji u Puli, a sve je to uvertira u naš večernji program – vrtno roštiljanje u Medulinu.

To vam je ful zajednički posel. Idemo po redu. Tona priprema vatru i roštilj, a Jurica i Marijan sufliraju te si skup stalno gemištaju. Jasna i ja cickamo povrtelje za roštilj i vusput pijuckamo rakijice. Vlatko je danas potočki, glavni za pijaču, a uz to i fotograf za specijalne efekte Jasninih uradaka. Mirjana i Ružica su zadužene za sređivanje stola i španciranje od kuhinje do stola.

A onda kreće vatraaa! Roštilj je upogonjen! Prvo je na redu povrtelje na specijalnoj roštilj-tavi i tu je naš Tona, kakti glavni za roštiljanje, zgubil taj primat jer su se pojavili novi, zmandureni, roštiljari – Jurica i Marijan!

I to je bila izvrsna odluka jer su oni to tak napravili kak i *Nadalina kad muti i peče jajca*, ajmeeee!

Da, ajmeeee – bilo ih je lepo za gledeti, al ne kak *Nadalinu kad toča noge v lavoru*! No, dečki su i povrtelje i sve vrste mesa odradili f-e-n-o-m-e-n-a-l-n-ooo! Ajmeeee!

Ni nam niš drugo preostalo već se to pojesti i z Marijanovim gemištima zaliti! Ajmeeee!

I tu vam je ovoj *štoriji* kraj!

27. 8. 2023.

Fortifikacija "Svetica"

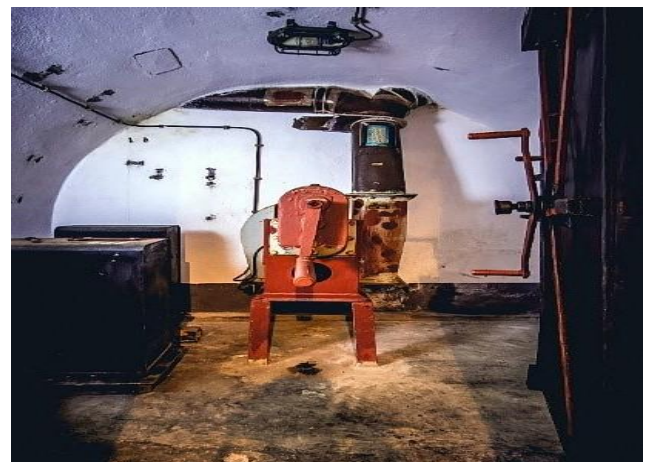
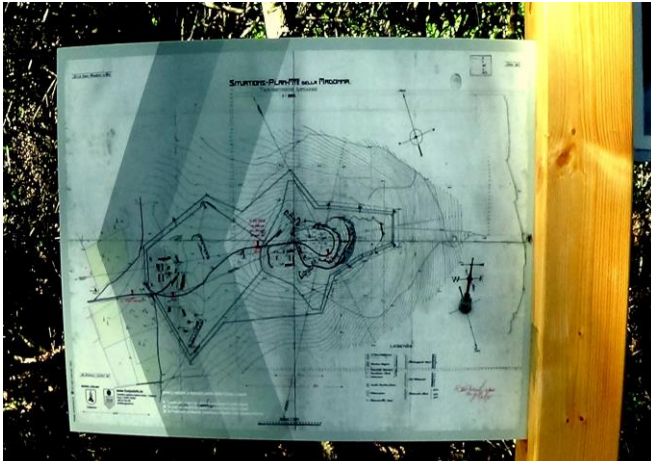
Glavna funkcija ovog objekta bila je zaštita Kvarnerskog zaljeva pa se Svetica naziva i "čuvaricom Kvarnera".

Po nacrtu carske i kraljevske inženjerijske direkcije iz 1915. godine (početak Prvog svjetskog rata), počinje na Svetici izgradnja moćne baterijske grupe Monte Madonna s topovima od 310 mm.

Fortifikacija je građena u sklopu fortifikacijskog sustava Pule. Ova na Svetici, u širem smislu, osiguravala je glavnu ratnu luku Pula, a služila je za osmatranje s ciljem čuvanja i kontroliranja šireg pomorskog prava u akvatoriju kvarnerskog zaljeva.

Nakon 1918. godine, tj. odlaskom Austro-Ugarske s ovih prostora, Sveticom se koristi talijanska, njemačka, jugoslavenska i hrvatska vojska.

Najviša kota Svetice nalazi se na 90 m nadmorske visine, a 30 metara ispod površine brda ispresijecanog složenim sustavom kanala nalazi se minijturna, ali funkcionalna vojna baza sa spavaonicom za 24 vojnika, ambulantom, računalno-komandnim odjeljenjem, reflektorskom stanicom čiji je snop mogao dosegnuti pola Kvarnerskog zaljeva, s četiri topničke bitnice, ventilatorskom stanicom i spiralnim stepenicama koje su vodile 20-ak metara iznad - u osmatračnicu i komandni bunker.

za uspomenu
„Jožek z“ K.u.K“
i Ja“ z Taborca

Pogled s vidikovca je krasan. Nižu se uvale odijeljene rtovima, a vijugavi makadamski put kojega lijepo vidimo, ide tik uz stjenovitu obalu. Gotovo na svakom metru te obale može se naći mjesto pogodno za bacit se i zaplivati, ili naprosto sjesti na stijenu i slušati more.

Pregledali smo i bunke, topovske bitnice. Osim čvrstih povijesnih ostataka ima ovdje svega i svačega, madraca, paleta, kanti, kanistara, razbijeni auto. Čuli smo da su to rekviziti sa snimanja nekog performansa. Razumijemo, ali ipak....

Za uspomenu, još samo slika s Ruzinavim. Ne može se reći da je lijep, a eto, meni je baš nekako drag.

Što se mene tiče, bravo za umjetnika.

Kružnom stazom polako se vraćamo prema ulazu.

Zadovoljni prikazom povijesti ovog lokaliteta, slikama i tekstovima na panoima, konstatirali smo da ovdje ima još puno, puno posla i na tome ćemo zastati jer znamo, lako je reći, trebalo bi, a mnogo teže sve zamišljeno i ostvariti.

Svakako, isplati se vidjeti.

auto kamp „STOJA“ – gradsko kupalište u Puli
27. 8. 2023.

Nakon uspješnog obilaska fortifikacije „Svetica“, nakratko smo otišli rashladiti se na gradsko kupalište „Stoja“ u Puli.

„Karlovačko“ i Marijanovi gemišti opet su imali glavnu ulogu.

DRUŽENJE NA OTVORENOM PROSTORU KUĆE U MEDULINU

27. 8. 2023.

Nedjelja je. Dan za odmor. Jučer smo otpelali 300 kilometrov i 100 put majne odlandrali tak da danas šećemo po bivšoj austrougarskoj vojarni „Monte Madoni“ i namaćemo se na legendarnoj Stoji u Puli, a sve je to uvertira u naš večernji program – vrtno roštiljanje u Medulinu.

To vam je ful zajednički posel.
Idemo po redu. Tona priprema vatru i roštilj, a Jurica i Marijan sufliraju te si skup stalno gemištaju.
Jasna i ja cickamo povrtelje za roštilj i vusput pijuckamo rakijice.
Vlatko je danas potočki, glavni za pijaču, a uz to i fotograf za specijalne efekte Jasninih uradaka.
Mirjana i Ružica su zadužene za sređivanje stola i španciranje od kuhinje do stola.

A onda kreće vatraaa!
Roštilj je upogonjen!

Prvo je na redu povrtelje na specijalnoj roštilj-tavi i tu je naš Tona, kakti glavni za roštiljanje, zgubil taj primat jer su se pojavili novi, zmandureni, roštiljari – Jurica i Marijan!

I to je bila izvrsna odluka jer su oni to tak napravili kak i *Nadalina kad muti i peče jajca*, ajmeeee!

Da, ajmeeee – bilo ih je lepo za gledati, al ne kak *Nadalinu kad toča noge v lavoru!*
No, dečki su i povrtelje i sve vrste mesa odradili f-e-n-o-m-e-n-a-l-n-ooo! Ajmeeee!
Ni nam niš drugo preostalo već se to pojesti i z Marijanovim gemištima zaliti! Ajmeeee!
I tu vam je ovaj *štoriji kraj!*

tekst: Zvonko Žibrat

32. Kaštel Kožljak – Šušnjeвица, Ekomuzej „Vlaški puti“ – Letaj, sirana Fajman
28. 8. 2023

Kaštel – „KOŽLJAK“

Ponedjeljak, odlazak do danas ruševnog, ali i dobrim dijelom sačuvanog kaštela Kožljak smještenog na padinama planinskog grebena koji od vrha Učke lagano vijuga prema Sisolu i dalje prema Plominu. Samom kaštelu prilazi se stubištem isklesanim u živoj stijeni. Na vrhu je rezidencijalni dio opasan zidinama s dvije polukružne kule, a podno kaštela je romanička crkva sv. Hadrijana. Podignut je na mjestu nekadašnje prapovijesne gradine. Ja sam odmah ustvrdio da su te stare blokove u temelje stavljali divovi, kakve prirodne formacije stijena, ma dajte, pa u Istri smo, kako piše Vlatko.

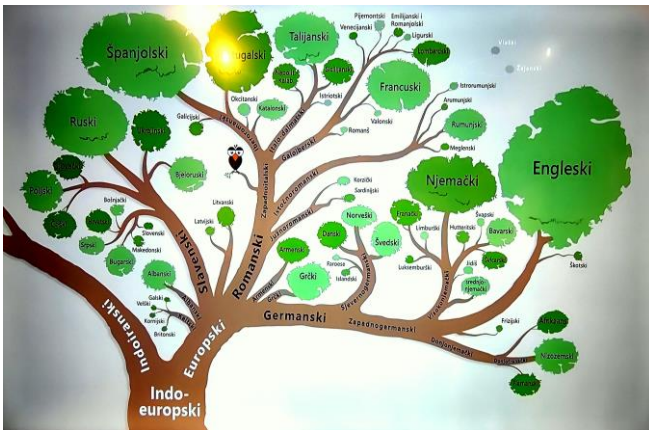
EKOMUZEJ – „VLAŠKI PUTI“ - ŠUŠNJEVICA
28.8.2023.

Ekomuzej - „VLAŠKI PUTI“ - Šušnjeвица

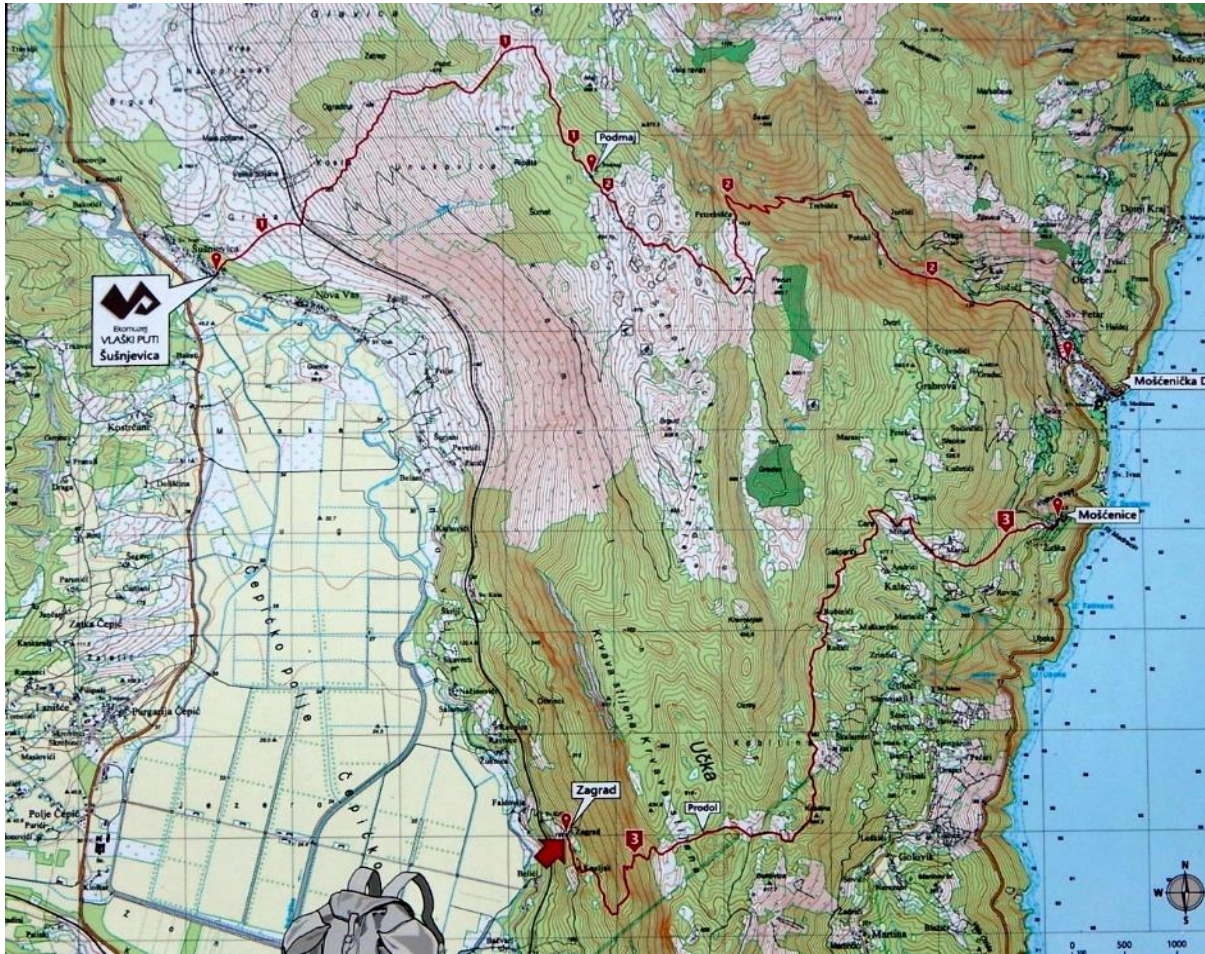

Ekomuzej „Vlaški puti“ mjesto je valorizacije i prezentacije društvene povijesti i tradicijske kulture Šušnjevice i bliže okolice kroz koncept kulturnog krajolika. Sastoji se od interpretacijskog centra i medijateke uspostavljenih u staroj lokalnoj školi te pješačkih tematskih staza kroz Park prirode „Učka“ koje su direktno vezane uz život i djelatnosti zajednice.

Organizacijski se interpretacijski centar s pješačkim tematskim stazama i interpretacijom krajolika temelji na konceptu ekomuzeologije, odnosno holističkom pristupu baštini i aktivnom angažmanu lokalne zajednice u interpretaciji i upravljanju vlastitim kulturnim naslijeđem.

Putevima kontrabanda

Pričom o „kontrabandu“ tematske staze „Putevima kontrabanda“ upoznavaju posjetitelje s dijelom lokalne prošlosti i vode ih uzbuđljivim rutama kroz Park prirode Učka. „Kontraband“ ili krijumčarenje odvijalo se tridesetih godina prošlog stoljeća kada je za vrijeme talijanske vlasti proglašena „zona franca“ ili bescarinska zona u Kvarnerskoj provinciji. „Zona franca“ obuhvaćala je Rijeku, Opatiju, Ičiće, Iku, Lovran, Mošćeničku Dragu i Matulje. Na tom je području roba široke potrošnje bila jeftinija nego u okolnom području pa je švercanje robe iz bescarinske zone postao jedan od načina preživljavanja ondašnjeg stanovništva.

Tako i naša planinarska obilaznica „Vidicima srednje Učke“ započinje u Šušnjevici, KT1 Ekomuzej „Vlaški puti“, a završava na kaštelu Kožljak KT8. Na taj način ona povezuje ove dvije „kontraband“ tematske staze.

Evo dragi naši, i ovaj puta Vaš boravak u Istri brzo je prošao. Ostaju samo uspomene i već ovjereni vodič i dnevnik, koji će Vas dodatno podsjećati na prelijepe predjele srednje Učke.

Odličan multimedijalni muzej Vlački puti, muzej Istroromanskog jezika i naroda koji se doselio u Istru i čuvao svoje tradicije u Šušnjevi. Voditeljica muzeja srdačna, vrlo temeljita i stručna. I uputila nas je u siranu Fajman u obližnjem Letaju. Obitelj Fajman bavi se uzgojem mliječnih krava i preradom mlijeka već dugi niz godina. Svi proizvodi su od nepasteriziranog mlijeka dobivenog isključivo s njihove farme. Lijepo smo dočekani, isprobali smo specijalitete, zreli sir, sir škripavac i skutu, sir s tartufima. Domaća malvazija bila je melem za nepce.

No morali smo požuriti, obalom Istre tutnjale su oluje i primicale se unutrašnjosti. Učka je navlačila kapu. Odlučeno je, mi kontinentalci idemo tunelom, pravac Samobor, prije kiše. Povratak Učkom i ostalo, planirano za popodne, ostavljamo za sljedeće landranje.

Jasni i Toni hvala na gostoprimstvu, roštilju i iznad svega na lijepo osmišljenom landranju srednjom Učkom. Landranje koje je uključilo planinarsku obilaznicu Vidici srednje Učke i posjet novom nesvakidašnjem planinarskom utočištu "Izvaljeno jaje u gnijezdu".

Svima nama (jape)tičkima želim još puno posjeta ovom kraju i markantnom tičjem gnijezdu.

Vladimir Vlatko Ivanišević Samobor, 31. kolovoz.2023. g